

Mødet den 7. Marts 1918.

Fraværende: N. Joh. Laursen.

1. (J. Nr. 473—1917). Skrivelse fra Købstadforeningen angaaende **Fremskaffelse af Cement** til Arbejder, der agtes iværksatte af Kommunen.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 473—1917). Henstilling fra Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg om **Fremme af Byggeforetagender**, hvortil anvendes **Mursten, Grus og Skærver**.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 446—1917). Cirkulære af 25. Februar 1918 fra Indenrigsministeriet angaaende **Ændringer i Loven om overordentlig Hjælp til Arbejdsløse**.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 41—1917). Skrivelse af 27. Februar 1918 fra Indenrigsministeriet angaaende **Afholdelsen af de kommunale Kornnævns Udgifter**.

Til Efterretning.

5. (J. Nr. 121—1917). Cirkulære fra Brændselsolie-nævnet angaaende **Fordeling af Petroleum**.

Til Efterretning.

6. (J. Nr. 606—1917). **Købstadforeningens Regnskab for 1917**.

Kontingentet anvises.

7. (J. Nr. 498—1917). Indstilling fra Slagtehusudvalget om, at der bevilges **Dyrlæge Chr. Christensen Afsked fra 1. Marts 1918, og at Dyrlæge N. J. Lassen ansættes i hans Sted.**

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 601—1917). Henstilling om, at **Byraadet bemyndiger Medlemmerne af Udvalget for Bygninger og Inventar til skiftevis at give Møde paa Kommunens Vegne ved Session.**

Vedtoges.

9. (J. Nr. 574—1917). Indstilling om **Oplægning af et Tagpaptag paa Domkirken.**

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 23¹⁶—1917). Beretning om **Vej- og Kloakvæsenets Arbejder i 1916—17.**

Til Efterretning.

11. (J. Nr. 187—1917). Skrivelse fra Statsbanerne angaaende **Rømningen af de eksproprierede til Kommunen udlejede Ejendomme.**

Til Efterretning.

12. (J. Nr. —1917). Forslag til **Overslag over Aarhus Kommunes Indtægter og Udgifter i 1918—19**

og i Forbindelse hermed

13. (J. Nr. 609—1917). Indstilling fra Sygehusudvalget om **Forhøjelse af Taksterne for Behandling af Patienter paa Kommunens Hospitaler, saalydende:**

Under Hensyn til de store og stærkt stigende Udgifter paa Hospitalerne stilles følgende Forslag om **Takstforhøjelse:**

1. For i Aarhus Kommune boende Patienter:

Paa Fællestue:

Almindelig Betaling fra 2 Kr. 20 Øre til 3 Kr.

Børn under 10 Aar fra 1 Kr. 70 Øre til 2 Kr.

Patienter som indlægges for Fattigvæsenets og Alderdomsunderstøttelsesvæsenets Regning fra 3 Kr. til 5 Kr.

Paa Enestue fra 5 Kr. til 6 Kr.

2. For Patienter i Aarhus Kommune, der indlægges for en af Staten anerkendt Sygekasses Regning fastsættes Betalingen paa Fællesstue efter Lov Nr. 144 af 10. Maj 1915, § 14, første Stykke til Halvdelen af den almindelige Takst:

Voksne fra 1 Kr. 10 Øre til 1 Kr. 50 Øre.

Børn.. » 85 » » 1 »

3. For uden for Aarhus Kommune boende Patienter:

Paa Fællesstue fra 3 Kr. 50 Øre til 5 Kr.

» Enestue.. » 6 » » 8 »

4. For Patienter, der indlægges i Henhold til Lov af 30. Marts 1906 fra 4 Kr. til 5 Kr.

5. Ambulant Behandling for Fnat pr. Behandling 5 Kr.

Saaframt Forslaget vedtages, kan Indtægten for Konto VII. 4. a. forhøjes med 60589 Kr. og Indtægten for Konto VII. 4. b.

forhøjes med 23252 »

Ialt 83841 Kr.

Forslaget er betinget af et ekstra Tilskud til de statsanerkendte Sygekasser af 65 Øre pr. Medlem eller ialt ca. 14000 Kr.

Uanset en Forhøjelse af Taksterne vilde det være rimeligt, om Byraadet ydede Tilskud til de statsanerkendte Sygekasser her i Byen i Lighed med, hvad der findes i en Række andre Byer.

Taksten for Sygekassepatienter forhøjedes i 1915 fra 85 Øre til 1 Kr. 10 Øre, og dette i Forbindelse med den nu foreslaaede Forhøjelse vil vanskeliggøre Sygekassernes Eksistens, saafremt de ikke faar Tilskud. Hertil kommer at i en Række Byer er Taksterne for de statsanerkendte Sygekasser betydelig lavere end her.»

Formanden forelagde paa Budgetudvalgets Vegne Forslaget og knyttede hertil nogle Bemærkninger. Overslaget balancerede med 14773880 Kr. 20 Øre, medens Overslaget for 1917—18 balancerede med 14465930 Kr. 18 Øre. Der var altsaa kun en Forskel af ca. 300000 Kr. Dette kunde se mærkeligt ud, naar man tog i Betragtning, at der, som det fremgik af Bemærkningerne Side 189—90, i Aarets Løb var optaget 2 Laan til et samlet nominelt Beløb af 2550000 Kr., der med Fradrag af Provision indgik i Kommunens Kasse med 2482000 Kr. Men som det fremgik af Konto XVII paa Budgettet for 1917—18, var der i dette Regnskabsaar beregnet at skulle bruges 1774800 Kr. af Laanebeholdningen, og dette Beløb slog langt fra til, saa man maatte regne med et Forbrug af ca. 2300000 Kr. Desuden vilde, som det kunde ses af Bemærkningerne til det ny Budget, Side 176, de virkelige Indtægter og Udgifter i 1917—18 vistnok afvige fra de budgetterede Indtægter og Udgifter i samme Aar med mindst 500000 Kr. Med dette Beløb var altsaa Beholdningen formindsket. Og endelig var der i Aarets Løb til Bispetorvets Ryddeliggørelse anvendt ca. 500000 Kr. Disse Beløb bragte altsaa Balancesummen ned; paa den anden Side steg jo Balancesummen ved det større Forbrug, den store Udgift som var beregnet for Regnskabsaaaret 1918—19. Men Balancesummens Størrelse var jo i det hele

ret tilfældig og interesserede mindre. I Balance-
summen var jo nemlig Versurposterne indbefat-
tede. Naar disse Poster, som særlig fremgik af
Udgiftskontoerne XVII og XXI, og som beløb sig
til ca. 9080000 Kr., fradroges Balancesummen,
blev der til Rest ca. 5700000 Kr., der altsaa ud-
gjorde den omtrentlige Sum af Kommunens al-
mindelige løbende Indtægter og Udgifter, saaledes
som disse i det foreliggende Overslag var bereg-
nede. Denne Sum var ca. 1 Mill. Kr. større end
den tilsvarende Sum paa Budgettet for indeværende
Aar, hvilket stemte overens med, at Udgifterne
ifølge det nu forelagte Budget var stegne i For-
hold til indeværende Aars Budget med noget over
900000 Kr. At dette forholdt sig saa, vilde ses
af den sædvanlige Sammenstilling af de to Over-
slags Hovedsummer paa Side 148—149, og det
fremgik af denne Sammenstilling, hvorledes Mer-
udgiften fremkom. Udgifterne var steget paa saa
godt som alle Konti, og for største Delen med
Beløb, som var større end nogensinde tidligere og
særlig ogsaa større end i de tidligere Krigsaar.
Konto I, Byens Bestyrelse i Almindelighed, var
steget med 17497 Kr. Det var i det væsentlige
en Følge af de forøgede Kontorudgifter, som Dyr-
tidsforanstaltningerne medførte, og af de høje Pri-
ser paa Brændsel, Papir, Protokoller o. l.; Konto
II, Fattigvæsen, var steget med 196400 Kr.; Konto
IV, Alderdomsunderstøttelse, med 144827 Kr.;
Konto V, Skolevæsen med 106500 Kr.; Konto VI,
Rets- og Politivæsen med 31457 Kr.; Konto VII,
Medicinalvæsen, med 190775 Kr.; Konto VIII,
Gader og Veje, med 50165 Kr.; Konto XV, Ren-
ter af Gæld, med 74458 Kr., og Konto XVI,
Afdrag, med 64547 Kr. Grunden til Stigningen
paa de to sidste Konti var jo de nye Laan, som

var optaget i indeværende Regnskabsaar. Men til alle de øvrige Stigninger kunde Grunden jo findes i de høje Priser paa alle Livsfornødenheder og de forhøjede Understøttelser, der ydedes dem, der nød Understøttelse af det Offentlige af en eller anden Art. Stigningerne var altsaa en ganske nødvendig Følge af den Dyrtid, som Krigen havde fremkaldt, eller man kunde vel lige saa godt sige: af Pengenes mindre Værdi. Det kunde maaske i denne Forbindelse interessere, at ifølge det sidste Budget før Krigen, Budgettet for 1914—15, var det Beløb, som repræsenterede Summen af de løbende Indtægter og Udgifter, kun ca. 3½ Mill. Kr., medens det tilsvarende Beløb som før nævnt nu var 5700000 Kr. Naturligvis vilde en betydelig Stigning af Udgifterne ikke være undgaaet, selv om Krigen ikke havde været. Men en Stigning i 3—4 Aar af 2—3 Mill. Kr. var selvfølgelig langt ud over det normale og maatte for en væsentlig Del skyldes Krigsforholdene. — Paa Indtægtssiden var der ganske vist paa Gasværkets Konto en betydelig Merindtægt, nemlig af ca. 400000 Kr. Det skrev sig fra, at der under Indtægten ved Salg af Gas var regnet med 35 Øre pr. Kubikmeter af ca. 4873000 m³. Heraf skulde 10 Øre pr. m³ ikke udredes af Borgerne, men som Dyrtidsudgift; 25 Øre pr. m³ skulde altsaa betales af Forbrugerne, hvilket jo allerede var en høj Pris. Det var altsaa ikke af de Indtægtsforøgelser, man kunde se paa med Glæde. Men desuden opvejedes denne Merindtægt for en ikke ringe Del derved, at man paa nærværende Budget havde maattet regne med en Mindreindtægt paa Konto II, Renter af Kommunens Kapitaler. Det skrev sig fra, at man i Renter af Kassebeholdningen kun havde turdet regne med 50000

Kr, medens der paa indeværende Aars Budget var opført 225000 Kr. Desuden var der paa Konto VI, Forbrug af Aktiver, en Mindreindtægt af ca. 100000 Kr., som skrev sig fra, at medens man paa indeværende Aars Budget under denne Konto havde opført 100000 Kr. som det Beløb, hvormed indgaaende Indtægter i 1917—18 for Byggegrunde ved nye Gader antages at ville overstige Udgifterne til Gade- og Vejanlæg i samme Aar, saa havde man paa det nu forelagte Budget ikke turdet opføre en lignende Post. Tværtimod vilde de store Afgravningsarbejder, som agtedes foretagne i 1918—19, medføre saa stor Udgift, at de i dette Aar indgaaende Indtægter for Byggegrunde ikke kunde dække den. — Resultatet af Budgettet, som det foresloges vedtaget, var da, at der efter dette Budget skulde lignedes paa Formue- og Lejlighed efter Hovedligningen et Beløb af 3531431 Kr. 26 Øre, medens det tilsvarende Beløb paa indeværende Aars Budget var 2655066 Kr. 88 Øre; altsaa skulde der i Aar lignedes ca. 938000 Kr. mere end i Fjor. Det var muligt, at Beløbet til 2. Behandling kunde foreslaas noget nedsat. Der var jo nemlig nu vedtaget en ny Lov om mellemkommunal Beskatning, og i Henhold til denne Lov vilde mulig det under Indtægtskonto XI c, Skat til Kommunen som Erhvervskommune, opførte Beløb, 75000 Kr., kunne forhøjes noget. Og hvis den Forhøjelse af Taksterne paa Kommunens Hospitaler, som var foreslaaet under Dagsordenens Punkt 13, vedtoges, vilde dette jo ogsaa nedsætte Skattens Beløb noget. Hvorledes herefter Skatteprocenten for 1918—19 vilde blive, skulde Tale- ren ikke udtale sig om. Ligningen var jo i fuld Gang, og naar man i Byraadet fuldendte Budget- behandlingen, vilde Ligningens Resultat kunne

foreligge meget hurtigt derefter. — Men dernæst var der ved dette Budget det at bemærke, at det jo ikke indeholdt et fuldstændigt Billede af Kommunens økonomiske Liv i det kommende Aar. Det laa jo, som det var alle bekendt, deri, at der udenfor det normale Budget var afholdt en Række betydelige Udgifter til Iværksættelse af, hvad man under et kaldte Dyrtidsforanstaltninger. Taleren skulde ikke komme ind paa en detailleret Angivelse af, hvorledes hele denne Side af Kommunens Økonomi for Øjeblikket stillede sig. Men det vilde dog næppe være rigtigt her ved Budgetbehandlingen helt at lade dem uomtalt. Stillingen var i Korthed sagt den, at der til Dækning af samtlige Dyrtidsudgifter i indeværende Regnskabsaar var brugt omtrent 3400000 Kr. Nogle af de i denne Sum indeholdte Beløb lod sig ikke ganske nøjagtig opgøre; men efter Bogholderkontorets Beregning vilde Beløbet blive omtrent som anført. Af det nævnte Beløb, 3400000 Kr., vilde Staten komme til at dække omtrent 1550000 Kr. Der blev da til Rest som paahvilende Kommunen et Beløb af ca. 1850000 Kr. Dette Beløb skulde dækkes for en væsentlig Del ved den Tillægsskat, der skulde udredes i Sommeren 1918. Hvorledes Skatten vilde virke, med hvor stor en Procent den vilde blive at udrede af dem, der kom til at bære den, skulde Taleren ikke komme nærmere ind paa, men havde blot villet supplere det almindelige Budgetforslag med disse Oplysninger. — Idet Budgetforslaget saa sattes under Behandling, vilde Taleren blot bemærke, at naar Hospitalsforholdene kom paa Tale, vilde det være naturligt at medtage under Forhandlingerne desangaaende den Sag, som stod paa Dagsordenen under Nr. 13, umiddelbart efter Budgetforslaget. Denne Sag an-

gaaende Hospitalstaksternes Forhøjelse vilde da sammen med Budgettet kunne overgaa til 2. Behandling og behandles som Ændringsforslag til Budgettet.

Simonsen fandt ikke, at der efter Formandens Redegørelse var Anledning til lange Betragtninger. I disse Tider nødedes man til at holde sig til de afstukne Veje og saavidt muligt undgaa nye og store Opgaver, der medførte Udgifter. Det fremsatte Budget var et Overslag over de ordinære Udgifter og Indtægter i Kommnen for det kommende Aar, medens de socialøkonomiske Spørgsmaal, der plejede at sætte Skel mellem den socialdemokratiske og den borgerlige Side, var holdt ganske ude af Budgettet. Disse ekstraordinære Bevillinger i Anledning af Dyrtiden og Spørgsmaalet om Tillægsskat o. s. v. vilde senere komme frem. Budgetforslaget forelaa som en enstemmig Indstilling fra Budgetudvalget, og alle dets Medlemmer havde sikkert haft Følelsen af, at de forskellige Udvalg havde udarbejdet deres Indstillinger med Grundighed, Omhu og Forstaaelse, saa der ikke havde været meget at bemærke dertil. De lange og ofte vidtløftige Konferencer, som Budgetudvalget tidligere havde haft med de forskellige Udvalg og deres Formænd, havde i Aar kun undtagelsesvis fundet Sted, og f. Eks. Brolægningsudvalgets Forslag var opført ganske uændret i Budgetforslaget, skønt der var opført nye Arbejder til ca. 50000 Kr. mere end sædvanligt; men man havde i Udvalget været enige om at skaffe saa meget Arbejde som muligt. — Af nye Udgifter vilde Taleren pege paa, at der var foreslaaet 5 ny Betjente til Politistyrken. Det havde vist sig umuligt at faa en anden Ordning, hvorefter Betjentene kunde faa et ugentligt

Fridøgn, og man havde i Udvalget været enige om, at dette Krav ikke kunde afvises. Det offentlige Slagtehusets Underskud, som i Forvejen var stort, truede med at blive større. Det skyldtes et stærkt Arbejde fra Andelsslagteriernes Side, som gik ud paa foruden Svine-Eksportslagtningen og-saa at unddrage Købstædernes Slagtehus Kreatur-Eksportslagtningen. Bestyrelsen for Foreningen af kommunale Slagtehus havde besværet sig til Ministeriet herover, og baade Landbrugs- og Justitsministeren havde vist Velvillie og Forstaaelse af Købstædernes Interesser i denne Sag, saa man var overbevist om, at de offentlige Slagtehus i hvert Fald fik Lov til at beholde det, som var tilbage af Slagtningen.

Møller skulde ligesom Simonsen fatte sig kort. Budgettet kunde nærmest kaldes et Krigsbudget og kunde kun være kalkulatorisk, da man ikke vidste, om Indtægterne vilde indgaa og Udgifterne slaa til. Budgettet var præget af Dyrtiden og viste en meget stærk Stigning, saa det var givet, at Skatteprocenten vilde stige og muligvis ret stærkt. Ganske vist saa man noget lyst paa Ligningen og mente, at Indtægten omtrent vilde holde Maal med 1916, men det var vist tvivlsomt, saa man maatte desværre vist regne med en Skatteprocent paa 11—12. — Taleren skulde ikke komme ind paa de forskellige Beløb, der var opført paa Budgettet, blot henstille til Belysningsvæsenet, at Udgiften til den kommunale Badeanstalt ikke kom højere op, uden at man forhøjede Prisen paa Billetterne. — Flere af Kommunens Funktionærer havde faaet Lønforhøjelse, enten forhøjet Anciennitet eller var kommet i en højere Lønklasse, og Taleren vilde henstille, at nu maatte man sige Stop, ellers maatte Regulativet laves om; det var

sket i 1916, og dengang var der almindelig Tilfredshed dermed, og senere havde man bødet noget paa Dyrtiden ved Hjælp til de lavestlønnede. — Med Hensyn til Sygehusudgifterne forelaa der jo nu et Forslag, som bødede noget paa de meget store Udgifter, særlig ved Kommunehospital, til Gengæld vilde det maaske belaste Fattigudvalget noget. Hvad Kommunens finansielle Status angik, havde man nu en Gæld paa 22 Millioner Kr. og desværre ingen Penge, saa der snart skulde laanes flere, skønt det var Meningen, at Laanepiodererne skulde strække sig over 6—8 Aar. Aarhus Bys Status var ikke daarlig; det var jo en fremadskridende By, men der maatte administreres forsigtigt, saa Passiverne ikke kom for nær op mod Aktiverne, og man maatte saa vidt muligt undgaa nye Forslag i Øjeblikket. Udgifterne paa Grund af Arbejdsløshed og Dyrtid var meget store og maaske større i Aarhus end andre Steder, dels fordi det særlig var en Arbejderby og maaske ogsaa, fordi der var givet noget højere Understøttelser end i andre Kommuner, saa en Del Folk af den Grund var flyttet til Byen, hvorved Arbejdsløsheden og tillige Bolignøden var blevet større. Under normale Forhold vilde næppe over Halvdelen af de Arbejdsløse kunne beskæftiges i Byen. Det vilde derfor blive nødvendigt at lægge Understøttelsen saaledes, at den omtrent kom til at passe med andre Byer for ikke at faa for stor Indvandring. — Den ny Lov om mellemkommunal Beskatning, som nu var paa Trapperne, vilde bringe Erhvervsskatten til at stige en Del, især fordi en hel Del flere kom ind derunder, Direktører o. l., som tidligere helt kunde unddrage sig at betale Skat til Byen. Det havde været bedst at faa Forslaget vedtaget, som det forelaa fra Ministeriets

Side; det var der ikke megen Udsigt til i Øjeblikket; men alligevel vilde Erhvervsskatten sikkert stige ret betydeligt. — Taleren vilde hermed anbefale Budgetforslaget som det forelaa.

Brammer fandt, at Budgettet var præget af Krigstilstanden, saa det overalt viste svindende Indtægter og stigende Udgifter. Det var derfor nødvendigt at undersøge, om der var nogle Steder, hvor der kunde bødes lidt derpaa. Under Elektricitetsværkets Budget havde Taleren bemærket, at Sporvejsselskabet fik Strøm for 15 Øre pr. K. W. Men naar Prisen ellers var ca. 25 Øre, var det rimeligt, om et saa vel funderet Selskab, der efter betydelige Henlæggelser kunde udbetale 9 % til Aktionærerne, ogsaa støttede Byen ved at give noget mere for Strømmen. Ganske vist betalte Selskabet af Overskudet 15000 Kr. til Kommunen, men ved den billige Pris paa Strøm tilskød Kommunen ca. 38500 Kr., saa det var et lidt mærkeligt Forhold, der vist burde ændres ved en Forhandling med Selskabet. Med Hensyn til Gasværket vilde Taleren forespørge, om Udvalget havde overvejet Muligheden for at fremstille Benzol for derved at afhjælpe Brændselsnøden for Motorer; efter 1. Marts udleveredes vist slet ikke mere Benzin. I Aarhus var det vanskeligt med Kørselen, da denne var indrettet paa Automobiler, og der ikke var tilstrækkelig mange Heste tilbage, og det kneb f. Eks. for Lægerne at blive befordret til de langt bortliggende Patienter, især om Natten, Hvis der paa Gasværket kunde fremstilles Benzol og derved skaffes Drivkraft til Biler, vilde meget være vundet. — Den foreslaaede Takstforhøjelse paa Hospitalerne vilde jo volde de syge en Del Besvær, og det var næppe med Glæde, at Udvalget var gaaet dertil, men det var vel nok nødvendigt

paa Grund af de store Udgifter. Især var Medicinprisen steget. Til den kirurgiske Afdeling paa Kommunehospitalet var opført til Medicin 8000 Kr., til den medicinske Afdeling 14000 Kr. og til Marselisborg Hospital 10000 Kr. Desuden var der opført 4000 Kr. til Medicin paa »De gamles Hjem« og et lignende Beløb paa Fattiggaardens Sygestuer. Tilsammen ca. 40000 Kr. til Medicin. Endelig havde Fattigvæsenet en Udgift til Medicin paa 15000 Kr. og Alderdomsunderstøttelsen 20000 Kr., altsaa 35000 Kr. til. Der kunde maaske være Grund til at overveje, om der ikke burde indrettes en Dispensationsanstalt ved Kommunehospitalet. Det gjorde Taleren ondt, at det Forslag om kommunal Sygepleje, som han havde indgivet, slet ikke havde sat Spor paa det foreliggende Budget. Det var et lille Forslag, men det omfattedes med megen Interesse af de syge ude i Byen, og det vilde i Virkeligheden være en Besparelse for Kommunen at indføre det. Taleren haabede derfor, at Sygehusudvalget snart maatte faa Lejlighed til at beskæftige sig med denne Sag. — Til Instrumenter var der opført et rigeligt Beløb, men der tiltrængtes ogsaa forskellige vigtige Nyerhvervelser, især paa Røntgen-Afdelingen. — I Loven af 10. Maj 1915 om epidemiske Sygdomme var det bestemt, at Personer, som led af Fnat, havde Ret til at blive taget i Kur paa det Offentliges Regning. Man havde søgt at sætte det i Scene og først tænkt sig, at Behandlingen skulde foregaa alene paa Marselisborg Hospital; men Justitsministeriet havde senere resolveret, at der ogsaa skulde være Adgang til ambulant Behandling. Men der var vist intet gjort for at yde Patienterne denne Hjælp, og det var næsten umuligt at blive behandlet paa Hospital, hvor Folk stadig blev afvist paa Grund

af Pladsmangel. Den nuværende Bolignød og Sammenstuvning af Mennesker befordrede den Slags Sygdomme. Taleren haabede derfor, at Udvalget eller Epidemikommissionen snarest fik det bragt i Orden.

M i k a e l J o h a n s e n vilde kun gøre ganske faa Bemærkninger. Fra 1. April vilde Skatterne blive opkrævet paa en noget anden Maade end hidtil, idet den jo skulde indbetales til Privatbanken og dennes Filialer. Det var i og for sig en ganske god Foranstaltning; men man burde ikke havde givet en enkelt Bank Monopol derpaa, men ordnet det ligesom i København og Frederiksberg, hvor Skatten kunde indbetales i samtlige Banker. Det var ogsaa uheldigt, at en enkelt Bank i Byen herigennem kunde se, hvad alle betalte i Skat. Forhaabentlig vilde man give Byens andre selvstændige Banker Erstatning paa anden Maade, saa maaske en kunde faa Havnen, en anden Belysningsvæsenet o. s. v. — Taleren havde i Budgetudvalget fremsat nogle Bemærkninger, der faldt i Traad med Brammers Udtalelser om Sporvejselskabet. Det var urigtigt at et Selskab, der kunde udbetale 9 % i Overskud, fik Strøm billigere end Kommunens Haandværkere og Næringsdrivende. Man havde ganske vist den Overenskomst med Selskabet, at det betalte 5000 Kr. til Byen, naar Overskudet var 7 %, 10000 Kr. af et Overskud paa 8 % og 15000 Kr. af et Overskud paa 9 %. Men 15000 Kr. var jo kun lidt i Forhold til de 38000 Kr., som Selskabet tjente ved at faa Strøm til 15 Øre. Der burde derfor forhandles med Selskabet om en Forhøjelse af Prisen, og Belysningsudvalget burde stille Ændringsforslag herom til 2. Behandling, ellers vilde Taleren gøre det. — Formanden og Fabrikant

Møller havde nævnt, at Loven om den mellemkommunale Beskatning var vedtaget. Men det var den desværre ikke, idet den var vedtaget forskelligt i Folketing og Landsting. Det var beklageligt, at Landstinget havde gjort den daarligere end Regeringens Forslag, for det var det mindste, man kunde nøjes med; der fandtes hverken Beskatning af Brugsforeninger eller Andelsforetagender, og det var enstemmig anbefalet af Købstadforeningen. Men forhaabentlig blev det ændret i Fællesudvalget. Landstinget havde bl. a. foretaget den Forandring, at det ikke skulde have tilbagevirkende Kraft til 1. April 1917, og det var en stor Uretfærdighed, at man ikke kunde ramme dem, der var flyttet ud i Fjor. Ligeledes var Bestyrelsesmedlemmer med Tantieme taget ud af Forslaget, derimod ikke Direktører. Forhaabentlig vilde Købstadforeningen sætte al Kraft paa for at faa Forslaget ændret i Landstinget, saa det kunde vedtages i Folketingets Affattelse, saa vilde det gavne Aarhus med 3—400000 Kr. — Iøvrigt vilde Taleren anbefale Budgetforslaget.

Christensen vilde ligesom Møller betone, at det var et Krigsbudget, og navnlig for Gas- og Elektricitetsværket kunde det kun opstilles rent kalkulatorisk, særlig da man ikke i Forvejen vidste noget om Prisen for Brændsel. Angaaende en eventuel Fremstilling af Benzol havde man konfereret med Vestre Gasværk i København, men det vilde koste ca. 200000 Kr. at indrette sig paa at lave Benzol paa Gasværket, og det vilde vist blive for meget. Hestene kunde nok gøre den nødvendigste Tjeneste, og saa maatte man nøjes dermed, ogsaa Lægerne. Der havde været forhandlet med Aarhus Sporvejsselskab om en Forhøjelse af Strømprisen til 25 Øre; men Selskabet

hævdede, at de var anderledes stillede end Fabrikkerne, som kunde forhøje deres Priser i Forhold til Merudgiften, medens her var faste Takster, som ikke kunde forhøjes uden Byraadets Godkendelse, og Selskabets Budget kunde ikke bære denne Udgift uden en Forhøjelse af Taksterne paa 5 Øre. Af den Grund var man blevet staaende ved de 15 Øre. Efter at Udvalget havde set Sporvejselskabets Budget, mente man ogsaa, at det kunde bære nogen Forhøjelse, og man vilde derfor søge en ny Forhandling med Selskabet, men der var vist ingen Grund til at stille Forslag derom til 2. Behandling. Forhaabentlig vilde Kulpriserne blive noget mindre, ellers maatte man søge at bibeholde Forhøjelserne ved de forskellige Fabrikker, som fornyedes for hver 3 Maaneder. Hvad Haandværkerne angik, maatte de betale den samme Pris som alle andre Borgere i Byen. Man havde anmodet Statsbanerne om en Forhøjelse, begrundet paa de høje Kulpriser, og de havde stillet sig villigt dertil uden dog at love noget bestemt. Men forhaabentlig vilde Statsbanerne se saaledes paa Forholdene, at Byen kunde blive dækket ved Forhøjelsen.

M o u s t e n oplyste, at Spørgsmaalet om Dispositionsanstalter ved Hospitalerne tidligere havde været fremme, men kunde ikke gennemføres. Forhaabentlig kunde det komme frem igen senere; der vilde derved tjenes 10—12000 Kr. aarlig. Forslaget om kommunal Sygepleje var endnu ikke drøftet i Udvalget; men der var rettet forskellige Forespørgsler herom til Folk, som havde med denne Sag at gøre. Med Hensyn til Behandling af Fnat var Brammer noget paa Vildspor, for den Behandling havde Folk kunnet faa lige siden 1915. Der var Strid om, hvorvidt Behandlingen skulde

finde Sted baade paa Hospital og i Byen; men Ministeriet havde kun forlangt, at der skulde finde en ambulant Behandling Sted, og det var Udvalget straks gaaet med til, saa Sagen var ikke forhalet fra Udvalgets Side. Det var selvfølgelig kedeligt, at der var saa mange Fnatpatienter; det skulde efter Sigende skyldes de mange indvandrede Russere. Det var ikke med nogen Glæde, at Udvalget havde foreslaaet Forhøjelsen af Taksterne paa Hospitalerne, de var længe holdt nede, men man havde maattet give efter for de Røster, der krævede Forhøjelse. Naar Fattigvæsenet indlagde Patienter paa Hospitalet, fik det kun Refusion i Forhold til Taksterne, og det samme gjaldt for dem, der kom fra andre Byer, og en Del af disse burde Aarhus Kommune ikke tilskyde noget. Det havde været et Princip for Udvalget, at Forhøjelsen ikke maatte gaa ud over Sygekasserne; derfor var man enedes om at tilskyde disse et saadant Beløb, at de ikke kom højere op i Udgift til Hospitalsophold end i Øjeblikket.

Formanden bemærkede til Mikael Johansen, at det selvfølgelig var en Fortalelse, naar han havde sagt, at Loven om mellemkommunal Beskatning var vedtaget af Rigsdagen. Men det Forslag, som Landstinget havde vedtaget, indeholdt dog nogen Forbedring, og der vilde vindes saa meget derved, at der i hvert Fald ikke vilde blive Tale om nogen Forringelse af det budgetterede Skattebeløb, saa det vilde sikkert kunne gennemføres.

Formanden sluttede dermed Forhandlingen og indkaldte Ændringsforslag til senest førstkomende Mandag Middag Kl. 12.

Punkt 13 (Se Side 434) overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

14. (J. Nr. 615—1917). Andragende fra **Udvalget for »Højskolen for Arbejdsløse«** om, at der maa tilstaas Højskolen et Beløb af 25 Kr. pr. Elev pr. Maaned, saalydende:

»Udvalget for »Højskolen for Arbejdsløse« i Aarhus tillader sig herved at andrage det højtærede Byraad om, at der maa blive tilstaaet Højskolen et Beløb af 25 Kr. pr. Elev pr. Maaned, og at Byraadet vil foranledige at der fra Statskassen ydes et lige saa stort Beløb, idet man i den Anledning fremfører følgende Oplysninger.

Højskolen ledes af et Udvalg, valgt af Arbejdernes Fællesorganisation i Aarhus samt af Skoleudvalget ved Aarhus tekniske Skole i Forbindelse med de Herrer Skoledirektør Buur og Forstander for Aarhus tekniske Skole, cand. polyt. Jonas. Den sidstnævnte administrerer Skolen og fører det daglige Tilsyn med den, bistaaet af Hr. Arkitekt E. Rohde som Inspektør. Skolen er besøgt af ialt 262 Elever, der er fordelt i følgende Klasser, der undervises efter nedenstaaende Skema.

I. D e t a l m i n d e l i g e K u r s u s med ialt 174 Elever fordelt i 5 Klasser:

- Kl. 8 —10 Dansk,
» 10 —12 Regning,
» $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ Foredrag.

II. K u r s u s i M o t o r l æ r e med ialt 30 Elever fordelt i 2 Klasser. Eleverne deltager i det almindelige Kursus (I), men har derudover

- Kl. $2\frac{1}{4}$ — 4 Naturlære,
» 4 — 7 Motorlære.

Disse Elever er medregnede i Kursus I.

III. K u r s u s f o r M a s k i n a r b e j d e r e med ialt 28 Elever, der undervises saaledes:

- Kl. 8 — 9 Maskin- og Motorlære,
- » 9 —10 Dansk og Regning,
- » 10 —12 Fagtegning,
- » 1½— 2½ Foredrag,
- » 2½— 4 Naturlære,
- » 4 — 6 Maskin- og Motorlære.

IV. Fagkursus for Murere med ialt 12 Elever (desuden deltager 5 Blikkenslagere i Fagtegning). De undervises efter følgende Skema:

- Kl. 8 — 9 Materiallære,
- » 9 —12 Dansk og Regning.
- » 1½— 2½ Foredrag,
- » 2½— 5½ Fagtegning.

V. Tilskærerkursus for Kvinder med ialt 25 Elever. Undervisningsplanen er saaledes:

- Kl. 8 —10 Tilskæring,
- » 1½— 2½ Foredrag.

VI. Kursus for Tømrere med ialt 25 Elever. Undervisningen foregaar saaledes:

- Kl. 8 — 9 Materiallære,
- » 9 —12 Fagtegning,
- » 1 — 3 Modellering og Opsnøring,
- » 3 — 4 Dansk, Regning og Prisberegning.

Dette Kursus blev oprettet i Begyndelsen af Januar, medens de øvrige begyndte den 26. Februar. Skolen tænkes fortsat til den 15. April. Skolepengene vil herefter andrage:

For Kursus I—V inkl., ialt	
237 Elever i 1¾ Maaned à 50	
Kr. pr. Maaned	20737. 50 Kr.
For Kursus VI, ialt 25 Ele-	
ver i 3 Maaneder à 50 Kr. pr.	
Maaned	3750. 00 »
Ialt	24487. 50 Kr.

Det tilføjes, at Højskolen udleverer gratis alle Rekvisitter og Bøger m. m. til Eleverne. Da Skolen skal udbetale Lønninger til Lærerne i Slutningen af denne Maaned, tillader man sig ærbødigst at andrage om, at Beløbet maa blive stillet til Disposition inden denne Tid.«

Formanden antog, at det burde overgaa til 2. Behandling og henvises til Budgetudvalget, da det vel nærmere burde undersøges, særlig ogsaa hvorledes Statskassens Tilskud vilde stille sig.

Overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

15. (J. Nr. 473—1917). Indstilling fra **Slagtehusudvalget om Foretagelse af forskellige Brolægningsarbejder.**

Simonsen anbefalede, at Udvalget fik Bevilling til at lade disse Arbejder udføre. Det var et Led i Bestræbelserne for at skaffe Arbejde frem ifølge den Henstilling, der var rettet til Udvalgene. Brolægningsarbejderne var ret nødvendige, da de havde været udsat i de senere Aar. Desuden trængtes der til Opførelse af et Par Kreaturstalde og en Udvidelse af Salgshallerne mod Øst, og der kunde hurtig skaffes Overslag over Bekostningen hertil. Der kunde paaregnes en Leje af ca. 10 % til Forrentning og Amortisation af Byggesummen for Staldene.

Overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

16. (J. Nr. 554—1917). Indstilling fra Udvalget for Byens og Omegns Forskønnelse om, at **Kommunen overtager Vedligeholdelsen af Museets Haveanlæg.**

Indstillingen vedtoges.

17. (J. Nr. 598—1917). Andragende fra Aarhus Fiske-

handlerforening om **Tilladelse til at forhandle Fisk fra Vogn efter Kl. 6 Eftm.**

Fra Politimesteren forelaa Meddelelse om, at i Henhold til Lov af 19. Juni 1908, § 1, maa Gadehandel ikke finde Sted efter Butikkernes Lukketid.

Politimesterens Erklæring tiltraadtes.

18. (J. Nr. 619—1917). Indstilling fra Belysningsudvalget om **Leje af Tørvemoser og Køb af Tørværker**, saalydende:

»Da der ikke er Udsigt til, at Vanskelighederne ved Fremskaffelsen af udenlandsk Brændsel indenfor en overskuelig Fremtid vil blive væsentlig mindre, end de er for Tiden, mener Udvalget, at Kommunen selv bør producere én Del af de Tørv, som er nødvendige til Kommunens eget og Privates Forbrug.

Udvalget har derfor set paa forskellige Moser og Ejendomme og indstiller til Byraadet, at det i hoslagte Udkast til Kontrakt med A/S Moselund Tørvefabrikker om Leje af en betydelig Del af de Aktieselskabet tilhørende Moser og Læggepladser godkendes.

Som det fremgaar af Kontrakten, skal Kommunen betale en Afgift af 1 Krone for hver 1000 Tørv, der produceres, og der skal aftages mindst 7 Millioner aarlig.

Endvidere udbeder Udvalget sig det ærede Byraads Approbation paa Købet af 3 Tørværker med tilhørende komplet Materiel beliggende i fornævnte Moser, nemlig 2 Værker tilhørende Christian Ernst, Engesvang, til en samlet Pris af 35000 Kroner, og 1 Værk tilhørende Brødrene P. og R. Ernst, Silkeborg, for en samlet Sum af 26000 Kroner. Af de 3

Værker drives det ene med Lokomobil og de 2 med Dieselmotor.

Paa samtlige Værker forventer man at kunne producere 10 Millioner Tørv aarlig.

Man forventer, at Købesummen for de 3 Værker med Produktion af 10 Millioner paa det nærmeste vil kunne indtjenes i det første Aar.

I Kontrakten med A/S Moselund Tørvefabrikker er ikke indbefattet Læggeplads for det 3die Værk, hvorfor man udbeder sig det ærede Byraads Approbation paa Leje af Læggeplads hertil, se hoslagte 2 Kontrakter, henholdsvis med Hans Hansen og Jens P. Sørensen, Tolund.«

•Imellem undertegnede Aarhus Belysningsvæsen som Lejer og medundertegnede A/S Moselund Tørvefabriker som Ejer er indgaaet følgende

Lejekontrakt

angaaende Mosearealer m. m. i Moselund Mose Matr. Nr. 2 a Moselund, Engesvang Sogn.

§ 1.

Under Lejemaalet er indbefattet følgende A/S Moselund Tørvefabriker tilhørende Arealer:

1. »Vestre Mose« begrænses af »Kragelund-Vejen« mod Øst, Bølling Sø mod Nord, Engesvang Skel mod Vest og Mosens Grænse samt Gravsporet til Moselund Tørveværk mod Syd.

Af det indenfor disse Grænser beliggende Areal er dog undtaget fra Lejemaalet:

- a. Det Areal, som er anvendt til Mosekultur, og som er beliggende ved Kragelund-Vejen indtil det røde Værks Læggeplads, saaledes som Grænsen for Tiden er afpælet og hidtil har været, og

- b. Mosekultur-Arealet Vest for den »grønne Ager«, begrænset af Læggepladsen i Vest, Grøft fra Læggepladsen til »grønne Ager« i Nord og »grønne Ager« i Øst.
2. Læggeplads ved vestre Mose, begrænset af Engesvang Skel mod Vest, Moselund Tørvebane mod Syd og en afpælet Linie mod Øst, saaledes som denne hidtil har været.
 3. Et Areal afgrænset mod Øst af Moselund Grænse mod Tollund Jorder, mod Syd af Femøresvejen, mod Syd og Vest af en Linie, draget fra det Punkt, hvor Kanalen skærer Femøresvejen mod Nord parallelt med Skelgrøften, og mod Nord uden Begrænsning, idet Lejerne dog i dette Areal kun er berettiget til at optage Tørvejord.

Endvidere har Lejeren, saalænge Lejemaalet varer:

4. Vejret ad »Femøresvejen« og ad Vejen fra denne til Moselund,
5. Vejret ad »gl. Luftbanevej« og »Kragelund-vejen«,
6. Vejret ad Vejen fra Vandtaarnet mod Nordøst til vestre Mose og langs Moselund Tørvebanes nordre Side til Læggepladsen.
7. Benyttelsesret til Moselund Tørvefabrikers private Adgangsveje til Moselund Sidespor med de Begrænsninger, som Statsbanerne maatte foreskrive.

§ 2.

Lejemaalet er indgaaet for et Tidsrum af 10 Aar fra 1. Marts 1918 at regne, men Lejerne skal dog være berettigede til efter 3 Aars Forløb at opsiges Lejemaalet med 1 Aars Varsel til Ophør en 1. Marts, første Gang til 1. Marts 1922.

Ejeren skal dog være berettigede til straks at fordre Lejemaalet hævet og at tiltræde de bortlejede Arealer, hvis Lejerne ikke senest 8 Dage efter rette Forfaldstid betaler den nedenfor i § 3 bestemte Leje eller iøvrigt paa noget væsentligt Punkt misligholder nærværende Kontrakt.

§ 3.

Som Vederlag for disse Rettigheder betaler Aarhus Belysningsvæsen til Moselund Tørvefabrikker 1 Krone — En Krone — pr. 1000 — Et Tusinde — Tørv, der optages i de forpagtede Arealer.

Aarhus Belysningsvæsen er dog forpligtet til at betale for mindst 7 — Syv — Millioner Tørv aarlig, hvadenten de optager et saadant Kvantum eller ej.

Forpagtningsafgiften erlægges med Minimumsafgiften 7000 Kr. — Syv Tusinde Kroner — hvert Aars 1. April, første Gang den 1. April 1918, medens Afgiften for, hvad der er optaget udover 7 Millioner Tørv, betales hvert Aars første Oktober, første Gang den 1. Oktober 1918.

Afgiften erlægges skadesløst og portofrit til Ejeren, hvis ikke andet bestemmes til Aktieselskabets Driftsbestyrer paa Moselund.

§ 4.

Lejerne er bekendt med og indgaar paa, at Ejeren af Bølling Sø har tinglyst Vejret ad den »grønne Ager« og Vejen til Moselund, og skal respektere denne Ret, at Ejeren og dennes Repræsentant til enhver Tid har Ret til uhindret Færdsel paa de forpagtede Arealer og de under Værkerne hørende Læggepladser,

- a t Jagtretten forbeholdes Ejeren,
- a t der i de hidtil som Læggeplads benyttede
Arealer ikke maa skæres Tørv,
- a t der ved 1000 Tørv forstaas Tørv af den paa
Eggen gængse Størrelse, saaledes som den
hidtil har været formet ved de paagældende
Værker,
- a t Ejeren har Ret til at aflede skadeligt Vand
ad de gennem Arealet førende Vandløb samt
Ret til at oprense og udvide disse, hvis han
ønsker det, saaledes at opgravet Jord og
Dynd kan lægges ved Siderne af Grøfterne,
- a t Lejerne ikke maa hindre Vandets frie Løb
i de Vandløb, hvori Ejeren eller andre har
Interesse,
- a t Tørven skal opgraves med Orden, saaledes at
Balke og Rester ikke afskæres og efterlades,
- a t Lejerne ikke maa grave nærmere end 10
— Ti — Alen fra Moselund Tørvebaner og
Spor, hvor disse er nævnt som Grænse.

§ 5.

Ejeren forpligter sig til, saasnart Vejret tillader Arbejdets Fremme, at føre en Afvandingskanal op til Femøresvejen, saaledes at Lejerne kan aflede det skadelige Vand til Bunden af Tørvejorden ved Femøresvejen inden 1. April 1918.

§ 6.

Stemplet til denne Kontrakt betales af Lejeren.

For Stempelberegningens Skyld bemærkes, at den aarlige Afgift antages ikke at ville overstige 12000 Kr. «

L e j e k o n t r a k t.

»Underskrevne Hans Hansen af Tollund, erkender herved, at jeg har bortlejet til Aarhus

Kommune en Del af min Ejendom Matr. Nr. 1 i Tollund, nemlig ca. 9 Tdr. Land, strækkende sig fra Tollund Tørvevej mod Syd og til Bakkekammen mod Nord, mod Øst 50 Alen fra Ejendommen og mod Vest stødende op til Jens P. Sørensens Skel.

Det er Hensigten at bruge det lejede til Læggeplads til Tørv.

Lejemaalet er indgaaet for et Tidsrum af 10 Aar fra 1. Marts 1918 at regne, men Lejeren skal dog være berettiget til efter 3 Aars Forløb at opsiges Lejemaalet med 1 Aars Var- sel til Ophør den 1. Marts, første Gang til 1. Marts 1922. I Tilfælde af Opsigelse skal Eje- ren have Ret til at pløje og tilsaa Jorden i Efteraaret forinden Lejemaalets Udløb.

Fremleje er tilladt, dog skal Lejeren i saa Fald betale Ejeren en Afgift stor 200 Kroner, for hver Gang der sker Fremleje.

Lejeafgiften er fastsat til 310 Kroner — Tre Hundrede og ti Kroner — den betales skades- løst til Ejeren hvert Aars 1. April, første Gang den 1. April 1918.

Lejeren har Ret til alle Ejendommens Veje til det lejede.

Om ønskes har Lejeren Ret til yderligere at leje Tdr. Land af Ejendommen mod for- holdsvis Betaling.

I Tilfælde af, at Kommunen vil have mere Jord, skal den erstatte Lejeren den Sæd, der maatte være nedlagt i Jorden.

Saaframt Lejen ikke betales prompte til Forfaldstid, er Lejeretten efter nærværende Kon- trakt forbrudt, ligesom Udlejeren har forbrudt sin Ret til Leje, om han i noget væsentligt Punkt maatte misligholde Kontrakten.

Ejeren har Græsningsret paa det Udlejede.
I Søgsmaalstilfælde er Frdng. af 25. Januar
1828 anvendelig.«

L e j e k o n t r a k t.

»Underskrevne Jens Peter Sørensen af Tollund erkender herved, at jeg har bortlejet til Aarhus Kommune en Del af min Ejendom Matr. Nr. 1 g Tollund, nemlig ca. 2 Tdr. Land, den sydvestlige Del af Ejendommen, der mod Syd begrænses af Hans Hansens Ejendom, mod Øst 6 Alen udenfor Sporet paa Læggepladsen, mod Nord af en Linie norden om Brønden og i Linie efter den øverste Ende af Grusgraven — i det hele taget begrænset af de afsatte Skel.

Det Lejede er det Hensigten at bruge til Læggeplads og Tørveværk.

Under Lejemaalet er indbefattet det til samme Ejendoms Mose i en Bredde af 24 Alen ud til Moselunds Skel og Ret til at lægge Spor paa nævnte Vej mod, at Lejeren betaler udover nedennævnte Lejeafgift 60 Øre pr. Tusind Tørv, der tages paa nævnte Strækning.

Lejeafgiften er fastsat til 50 Kr. om Aaret, der erlægges hvert Aars 1ste April, første Gang den første April 1918.

Lejemaalet er indgaaet for et Tidsrum af 10 Aar fra 1ste Marts 1918 at regne, men Lejerne skal dog være berettigede til efter 3 Aars Forløb at opsiges Lejemaalet med 1 Aars Varsel til Ophør en 1. Marts, første Gang til 1. Marts 1922.

Derfra, hvor det nordre Skel skærer Banen og til Mosen, har Lejeren Ret til Sporlægning og Ret til at tage Fyld i Bakkerne nede ved Mosekanten, men først ved den nordre Side, og

naar der ikke er mere, saa ved den sydlige, dog ikke længere ned end til Sporets Højde.

Lejeren har Ret til at benytte de til Ejendommen hørende Veje, ligesom han har Pligt til at deltage i disses Vedligeholdelse.«

Christensen anbefalede Indstillingen og tilføjede, at Belysningsvæsenet de første 3—4 Aar selv havde Brug for de Tørv, der kunde skaffes til Veje. Derfor maatte der ved Siden af købes betydelige Kvanta for at kunne tilfredsstille Byens Forbrug i den kommende Vinter, hvorfor Taleren vilde henstille til Beboerne i saa stor Udstrækning som muligt at forsyne sig med Tørv i Sommer, da Forholdene næppe vilde blive bedre næste Vinter, men snarere værre, hvis Vinteren blev strengere. Foruden de nævnte 3 Værker ønskede Udvalget Bemyndigelse til at købe et 4de mindre Værk til 5—6000 Kr., hvorved der kunde produceres indtil $1\frac{1}{2}$ Mill. Tørv. Der var ganske vist det at bemærke, at det vilde blive nødvendigt at opføre nogle Barakker dernede. Der vilde blive Brug for ca. 30 Mand, hvoraf der muligvis kunde faas 6—7 Mand dernede; der skulde altsaa bygges Barakker til ca. 20 Mand, og Udvalget ønskede derfor ogsaa Bemyndigelse til at indrette disse. Men Sagen hastede, da man gerne skulde være færdige til at begynde i første Halvdel af April Maaned.

Bech forespurgte, om de 20 Mand, der var Brug for, kunde faas blandt de arbejdsløse i Aarhus igennem Anvisningskontoret.

Møller var sikker paa, at det var en udmærket Ordning, og vilde anbefale Forslaget. Maaske havde det været rarere at binde sig for kortere Tid. Men hvorledes kunde Værkerne

drives med Dieselmotorer, naar man ikke kunde faa Olje.

Christensen antog, at man nok kunde faa de Folk, som skulde bruges, fra Aarhus. Det havde ikke kunnet lade sig gøre at leje for kortere Tid, men selv om Kulpriserne gik betydeligt ned, kunde det godt betale sig at producere Tørv, naar man i Løbet af 1—2 Aar med de nuværende Priser kunde dække Anskaffelsesomkostningerne. Udvalget havde sikret sig, at man selv var i Stand til at skaffe sig den nødvendige Olie til Dieselmotorerne.

Formanden mente, at da der ikke var Tale om nogen direkte Udgift i Øjeblikket, kunde man nok følge Udvalgets Indstilling.

Indstillingen vedtoges.

19. (J. Nr. 612—1917). Andragende fra Belysningsudvalget om **Tilladelse til Omforandring af en Dieselmotor til Gasmotor.**

Christensen meddelte, at man længe havde ventet paa Svar fra Tyskland, om de var i Stand til at kunne levere de nødvendige Varer til Omforandringen. Det var et Held, at man var kommet igennem denne Vinter; men Belysningsvæsenet turde ikke gaa næste Vinter i Møde uden at gøre noget mere end i Fjor; derfor havde man foreslaaet denne Omforandring. Det vilde koste ca. 11000 Kr., og med Arbejderne paa Gasværket var det hele anslaaet til 20000 Kr. Samtidig med denne Forandring vilde man tage 2 Ovne mere i Drift paa Gasværket, hvorved der kunde skaffes mere Koks til Veje næste Vinter.

Indstillingen vedtoges.

20. (J. Nr. 391—1917). Andragende om **Tilladelse til at udsætte Installation af W. C. i følgende Ejendomme:**

1. Skovvej Nr. 43.
2. Norsgade Nr. 27.
3. Søndergade Nr. 22.
4. Molsgade Nr. 4.
5. Jægergaardsvej Nr. 60.
6. Møllestien Nr. 4 a og 4 b.
7. Mejlgade Nr. 72.
8. Klostergade Nr. 34.
9. Fredensgade Nr. 26.
10. Fiskergade Nr. 38—40.
11. Istedgade Nr. 21—23.
12. Hjelmensgade Nr. 3 c.
13. Frederiksgade Nr. 45—47.
14. Frederiksgade Nr. 68.
15. Frederiksalle Nr. 24.
16. Fiskergade Nr. 49.
17. Badstuegade Nr. 16.
18. Rosensgade Nr. 34. .
19. Frederiksalle Nr. 101.
20. Fiskergade Nr. 57—59—61.
21. C. Adellersgade Nr. 14.
22. Mejlgade Nr. 18.
23. Sjællandsgade Nr. 92.
24. Ryesgade Nr. 25.
25. Mejlgade Nr. 7.
26. Ryesgade Nr. 7.

Bevilgedes til 1. Januar 1919.

21. (J. Nr. 2²⁰⁶—1917). Ansøgning om **Dispensation** fra **Bygningslovens § 21** for Louisegade Nr. 30 og 32.

Bygningskommissionens Erklæring tiltraadtes.